

Hørings svar vedr. Handleplan for bynatur.

Det er meget tiltrængt at Københavns Kommune langt om længe får lavet en handleplan omkring bynatur. Det hilses meget velkommen!

Når det så er sagt, ønsker jeg at kommentere på nogle aspekter i handleplanen som er problematiske.

- 1) Samtidig vil jeg advare om, at hvis kommunen fortsat samtænker bynatur sammen med rekreative muligheder og anlæg, er der overhængende risiko for at den støj og larm som følger med rekreative udfoldelser, vil være med til at påføre de nærmeste naboer unødvendige stressfaktorer.
- 2) Københavns Kommune skal også tage bedre stilling til hvordan brugen af de rekreative faciliteter administreres. Det er min opfattelse, at kommunen ikke respekterer at der behov for en vis adgangskontrol og brugskontrol ved de rekreative anlæg. Specifikt vil jeg gerne omtale Boldbanen i Nørrebroparken som er til stor gene for de nærmeste naboer. Her kunne vi naboer godt tænke os, at kommunen indskrænke tidsrummet hvor boldbanen ikke er aflåst, og at belysningen begrænses da den generer de nærmeste naboer i deres egen stue med kraftige lyskegler. Hvert år skal vi kæmpe med kommunen om at de holder deres løfte om aflåsning af boldbanerne og timingen af hvornår lyset tændes og slukkes.

Det jeg vil frem til er at de rekreative muligheder bør nedtones således at der fortsat er respekt for de nærmeste naboer og deres privatliv. Herunder også at Kommunen afsætte de nødvendige midler til adgangskontrol, og at det ikke spares væk hvert år, og naboerne skal fortsat klage for at kommunen afsætter midler og aflåser boldbanerne. Jeg tror næppe det var kommunens hensigt at genere naboerne, men man kan godt få fornemmelsen af at kommunen er ligeglad.

Ift. konkrete punkter i handleplanen fremsættes følgende synspunkter:

- 1) " Intet træ og intet grønt område i byen er for lille til at udgøre en ressource eller et potentiale for at udvikle bynaturen i København."

Det er en meget fornuftig tilgang til bynatur, men jeg vurderer at kommunen vil blive voldsomt udfordret på dette punkt bl.a. pga den tidligere tilgang til natur. Der er mange triste vaner som skal omvendes, såsom at truede træer skal gennemgå en mere saglig vurdering end de kommunen hidtil har brugt, som hidtil kun har omhandlet økonomi.

- 2) "Den (bynatur, red.) er derimod kendetegnet ved, at den i høj grad er planlagt, landskabsudviklet, arkitekttegnet, plantet, tæmmet og grænser op til en urban kontekst. "

Hvor SKAL den være arkitekt tegnet? Det koster en del penge og de vil være bedre brugt på naturen end design. Hvorfor SKAL den være planlagt? Hvorfor SKAL den være plantet og tæmmet? Hvor vil naturen få lov til at passe sig selv? Ikke planlagt natur er næsten per definition mere naturlig og indeholder mere natur end et planlagt arkitekttegnet, planlagt og friseret areal. Ud fra denne handleplan, er det bestemt ikke mit indtryk som biolog, at naturen er specielt prioriteret med mindre der kan indgå rekreative anlæg og arkitekttegninger. Det er også mit generelle indtryk at

arkitekttegnede grønne byrum og arealer sjældent har fokus på naturen. I grove vendinger er handleplanen nærmere en handleplan for rekreative arealer.

- 3) Græsboldbaner nævnes flere steder i handleplanen som en del af bynatur. En boldbane kan aldrig blive et naturområde, da belastningen fra rekreative aktiviteter desværre ikke muliggør at det kan betragtes som natur. Stort set ingen arter har en chance. Umiddelbart lyder det mere som om at kommunen ønsker at kategorisere græsboldbaner som bynatur for netop lettere at kunne indfri handleplanens mål. Desværre er det nærmere en fordrejning af fakta.
- 4) Bynatur behøver ikke være anvendeligt. Jo mere en område med bynatur anvendes af mennesker, jo mere vil naturen få forringede udviklingsmuligheder. Kommunen er nødt til at overveje en bedre balance mellem menneskelig anvendelse og naturens udviklingsmuligheder.
- 5) "Byens parker skal udvikles med særlig fokus på rekreative funktioner, og en høj brugerintensitet, mens kirkegårde og naturområderne skal udvikles med fokus på naturindhold og fred og ro." Endnu en gang vil jeg påminde kommunen om at tage et særdeles stort hensyn til de nærmeste naboer, som skal leve med støjen og gener fra rekreative aktiviteter. Det mangler desværre i mange af kommunens tiltag, eksempelvis Boldbanen i Nørrebroparken. Det er ikke i orden at påføre flere gener for de nærmeste naboer, hvor målet "øget aktivitet og motion" desværre er med til at påføre stress og gener for de nærmeste naboer.

Kommunen bør tilsvarende og samtidig sætte nogle retningslinier for hvor tæt rekreative anlæg på offentlige arealer (boldbaner, legepladser, motionsredskaber, m.m.) må være på beboelse.

- 6) Amager fælled er et af Københavns mest fantastiske naturarealer, med høj værdi for natur af stor biodiversitet, og samtidig give mulighed for rekreative aktiviteter som motionsløb og gåture. Rigtig mange københavnere har stor glæde af Amager Fælled. Meget få store byer i verden har så råt og naturligt areal som amagerfælled, blot 10 minutter fra centrum og omkranset af tusindvis af boliger. Det SKAL der værnes om, da det vil forventligt få stor værdi i fremtiden.

Derfor er det særdeles ærgeligt at det sydlige Amager Fælled skal bebygges. Herudover skal der være fra og tilkørselsanlæg til den nye havnetunnel i den nordlige og vestlige del. Ydermere har kommunen angiveligt planer om en campingplads. Alt dette vil skæmme og ødelægge Amager Fælleds naturværdier for evigt, og mindske det naturareal som er til rådighed for københavnere. By og Havn angiver af vestamager har 130m² per beboer p.t. men efter fuld udvikling af områderne vil dette falde til 45m². Det er en skam, og når først det er ødelagt er der intet at gøre.

- 7) "København rummer værdifulde naturoplevelser og er levested for en lang række dyre- og plantearter." Ja det kunne eksempelvis være Amager Fælled, hvis dage tilsyneladende er talte. Men påstanden om værdifulde naturoplevelser er et skønmaleri som der ikke redegjort for, og er således ikke sagligt. Naturens tilstand i København er elendig, og det skyldes primært kommunens tidligere og hidtidige adfærd, som ikke har haft fokus på natur. Kommunen skal aktivt arbejde for at forbedre levevilkår for vækster og dyr. Der mangler desværre konkrete mål for dette i denne handlingsplan, hvis målsætning handler mere om brugertilfredshed og mængden af grønne arealer

(som desværre også inkluderer ikke-naturområder som græsboldbaner) og ikke så meget om kvaliteten af naturen målt på naturens premisser.

- 8) "oplever vi i højere grad et øget slid på arealer og udstyr, og flere konflikter mellem brugergrupperne." Det kunne måske forklares med at kommunen forsøger at proppe alt for mange anvendelsesmuligheder ind i et areal som ikke er stort nok til at kunne underbygge anvendelsen. Brugergrupper med modsatrettede interesser er formentlig for tæt på hinanden hvilket vil skabe konflikter. Eksempelvis hensynsløse cyklister der cykler på gangstier som er forbeholdt gående...et godt eksempel på dette er Nørrebroparken. Her er der også grafittimalere som lovligt maler på metrohegnet, af og til ulovligt på facader, men ofte males der også de skønne lindetræer i Nørrebroparken, hvilket skæmmer i meget høj grad, og smitter til andre overflader, da det opfattes tilladt når de andre også gør det. Herudover er det også klart hærværk mod naturen.
- 9) "Derudover er det vigtigt, at vi forbedrer tilgængeligheden til de kommunale grønne områder og at vi bliver bedre til at udnytte de uudnyttede potentialer, som f.eks. Amager Fælled og byens kirkegårde, der med fordel kan gøres mere tilgængelige og attraktive for københavnernes" Mit råd vil således være at droppe byudviklingsplanerne og havnetunnelsplanerne for Amager Fælled. København som by bør også fokusere på at byudvikle omkantskommunerne, så alle ikke behøver at bo midt i byen. Havnetunnellen bør lægges i havneløbet, og indfaldsveje ud til hovedmotorveje bør graves ned i et samlet projekt. Det vil skåne eksisterende store naturarealer, og være med til at udvikle nye der hvor vejene før lå i terræn.
- 10) Fælledparkens renovering. Citat: "Renoveringen har været Københavns største parkfornyelse nogensinde og har i alt kostet 196 mio. kr. Renoveringen af Fælledparken er et godt eksempel på, hvordan man kan forbedre de rekreative faciliteter og øge brugerintensiteten, samtidig med at kulturhistoriske og biologiske interesser tilgodeses. ". Det er desværre ikke et godt eksempel på en park hvor man kan øge brugerintensiteten, samtidig med at kulturen og naturen bevares. Fordelen ved fælledparken er jo netop , at den er stor og at der er store græsarealer og store "skov"arealer, som ikke er blandet sammen på en måde der besværliggør anlæg til rekreativitet. Netop fordi fælledparken er et stort sammenhængende park/skov og plænearealer i københavn, er det naturligvis årsagen til at Det Netop kunne lade sig gøre i Fælledparken. Fælledparken er et dårligt eksempel fordi der ikke findes mange arealer af samme kvalitet og størrelse, så der er næppe mange arealer som kan udvikles så godt for både natur og rekreativitet.
- 11) Citat: "INDSATSER FOR TRUEDE ARTER At sikre, at der igangsættes en årlig indsats for en truet art i København. Både borgere og grønne interesseorganisationer skal involveres i indsatsen, f.eks. via grønne ambassadører. Øget biodiversitet og flere naturoplevelser. Mindske tilbagegang af truede arter. Øget tilknytning, forståelse og kendskab til naturen." Det er en fin hensigtsærligklæring, men der er ikke nogen konkrete mål på dette område. Fx kunne man opsætte nogle særlige krav for truede arter (dyr, insekter og planter) således at deres forhold aktivt forbedres. Man bør også undersøge særlige habitatområder for deres egnethed for netop truede arter, hvorefter man iværksætter tiltag der gør det muligt for disse arter at trives. Man kan herefter introducere disse

arter, og på den måde sikre at biodiversiteten øges og forhold for truede arter forbedres væsentligt. Det vil være godt for bundlinien ifm. denne handleplan.

- 12) Hvad er en "høj kvalitet"? Flere steder i handleplanen nævnes natur af høj kvalitet. Men hvad mener kommunen med dette? Der bør være nogle konkrete måleskalaer hvorpå den "høje kvalitet" kan måles.
- 13) Vedr. Grønttorvet. Citat "I området vil man anvende en højere artsrigdom, end der er i dag, hvilket vil bidrage til en øget biodiversitet Rummet inviterer til bevægelse i form af boldspil, leg, fitness og selvorganiseret idræt. Grønttorvet er et godt eksempel på, hvordan man integrerer grønne attraktive områder med høj rekreativ værdi i et byudviklingsområde." En biodiversitet som er højere end i dag, siger jo ikke så meget da byen er relativt naturfattig. Dog, Hvis området blot står hen nu og udvikler sig på naturens vilkår, vil biodiversiteten givetvis allerede være større end det kommunen vil indføre med de nye tiltag.
- 14) Kommunen lægger op til at alt skal helst være multifunktion og bruges fritidsaktiviteter samtidig med at være "grøn"- Man kan frygte at bynaturen vil komme til at ligne en overfriseret byrum hvor alt er designet og planlagt. Ingen naturlige tilfældigheder hvilket er ærgeligt. København bliver ikke en "grøn" by som er rig på natur på den konto.
- 15) Citat om Amager fælled skole: "Skovområderne etableres i form af ni øer, som hver er afgrænset af en lav betonvold. Inde på øerne etableres bevoksninger af forskellige træarter som eksempelvis eg, fyr og bævreasp." Særligt Bævreasp er et godt valg da det er en pionerart og tiltrækker meget dyreliv. Herudover er det en naturligt hjemmehørende art, som har været i tilbagegang.

Det som kan undre lidt er hvorfor der skal være betonforhøjninger omkring skovøerne? Det er meget unaturligt. Hvis det er pga. bl.a. bævreaspens evne til at sprede sine rødder og danne rods kud, bør man hellere benytte rods pærre, da det også er billigere end at bygge små mure rund om skovøerne.

- 16) Generelt omkring frivilligt arbejde: Det er fint med meget frivilligt arbejde, men husk at man ikke kan tvinge frivillige til at udføre det medmindre de får løn...Københavns Kommune skal huske på at nogle af de frivillige vil falde fra, og så sygner områderne hen hvis de ikke passes og plejes, og plejen ikke hurtigt overtages af en anden borger. Herudover bør kommuner generelt være påpasselige med at gøre visse kerneopgaver afhængige af frivilligt arbejde.
- 17) " At skabe et mere langsigtet økonomisk overblik i forbindelse med pleje og vedligehold af bynatur, f.eks. i 'fleksible grønne driftsmidler', hvor man anlægger forholdsvis billigt for derefter at have en intensiv drift og pleje de første år, som overgår til naturnær drift og giver færre årlige driftsudgifter." Dette lyder særdeles fornuftigt og er nok noget af det bedste kommunen har udtalt på naturområdet. I nogle tilælde bør områderne ikke modtage intensiv pleje og drift de første år, da mange af pionerarterne derved vil gå til. Pionerarter har stor værdi særligt ift. tiltrækning af bestøvere og andet dyreliv.

Der mangler fokus på områder som får lov at stå hen og udvikle sig på naturmæssige vilkår uden menneskelig indblanding. Undervisningsmæssigt er det fordelagtigt, da man vil kunne vise hvordan eksempelvis et bart område indtages af vegetation, og hvilke arter indfinder sig på en tom grund og hvilke tidsmæssigt tager over. Poppel er eksempelvis en typisk pionerart som så at sige vækstmodner området til at andre træer som bøg og eg som naturligt vil indfinde sig. Herudover er poppelarter meget velkendte for deres evne til at tiltrække en varieret dyreliv fx. Sommerfugle og andre insekter.

- 18) Generelt omkring kommunens gartnere og bevarelse af træer og andet natur: Det er ikke nok med denne strategi. Der skal også arbejdes hårdt på at få gartnerne i KK til at ændre holdning. Jeg har ved flere lejligheder måtte diskutere med en gartner præcist hvorfor man mener en beplantning eller et træ er udtjent...uden at få en brugbar saglig begrundelse. Træerne er oftest ikke syge.

KK skal ophøre med at bruge undskyldningen "træet er sygt og må fjernes". Det er desværre ofte en sandhed med grove modifikationer og benyttes til at kvæle klager fra utilfredse borgere. Der er utallige tilfælde hvor raske træer fjernes under begrundelsen "sygt" eller "risikotræ" Jeg har selv bemærket hvordan raske træer fjernes med den begrundelse, og bemærker, at flere træer er blevet reddet i det sidste halve år, efter kritiske borgergrupper som "Red Byens Træer" har fået undersøgt træerne fagligt og fået ændret dommen til at træerne fortsat kan bevares.

- 19) KKs løsningskataloger frygter jeg vil medføre standardiserede løsninger uden karakter. Pas på med det!

- 20) Kommentar til FAKTA: Næsten 50 % af parcelhusejerne i en undersøgelse var motiverede for at plante træer hvis de modtog råd og vejledning Kilde: Københavns Universitet, 2014

Måske skulle de undlade at fjerne eksisterende velvoksne træer. Mange af dem plantet i en periode hvor man gik mere op i træbeplantning end har været tilfældet de senere år. Kommunen burde indledningsvis informere borgerne om at de bør tænke sig om en ekstra gang ift. fjernelse af beplantning. Velfriserede haver med store græsplæner og uden anden beplantning har en væsentlig lavere evne til at forsinke nedsivning af regnvand, og bedre beplantning vil mindske risikoen og skader ved skybrud. Optimalt set burde private ikke have lov til at fælde træer over 20 år gamle, da private oftest ikke har indblik i de større perspektiver og hensyn.

- 21) Generelt bør kommunen indføre regler som i Berlin, New York og Frederiksberg hvor træer over en hvis alder fx 20 år ikke må fældes. Overtrædelse heraf skal medføre klækkelige bøder. Det gælder også kommunens egne aktiviteter som kan påvirke naturen. Bøderne skal komme borgerne til gode, fx i form af en fond hvortil der kan søges om støtte til naturbevarende aktiviteter og anlæg. Herudover bør alle træer i Kommunen kortlægges og deres tilstand vurderes årligt, og der skal iværksættes tiltag som bevarer de eksisterende. Hvis de har behov for pleje som nedsætter risiko

for at blive risikotræer, fx beskyttelse mod salt, påkørsler og entreprenørpåkørsler fx i form af skærme og "bure", skal disse naturligvis iværksættes.

- 22) Entreprenører bør forpligtes til at bevare bynatur. Herunder træer. Entreprenører skal absolut ikke have mulighed for at fjerne beplantning og store velvoksne træer blot fordi de skal have plads til skurvogne og lignende. Enhver byggeplads skal have træer pakket ind i beskyttende materiale så påkørsler ikke skader træerne mere end nødvendigt.
- 23) Københavns kommunes 1:1 afmåling ift. fjernede træer og nyplantede er meget usaglig. Det bør handle om biomasse. Et stort lindetræ fylder biomassemæssigt hvad der svarer til hundredevis af de standardtræer som kommunen normalt genplanter. De små træer har langt fra de samme livsvilkår og er ikke istand til at omsætte samme mængde CO2 som et stort træ. Det gælder i øvrigt også fuld udvoksede træer ifg. en ny undersøgelse, idet store træer har en stor biomasse i form af blade som erstatter et stort antal små træer. Og glem ikke hvor dejligt det er på en meget varm sommerdag, når de store træer skygger for solen og gør mikroklimaet tempereret og behageligt så det er til at holde ud, og omvendt, skaber de meget læ så byen ikke er så vindblæst. Det i sig selv vil give folk et incitament til at benytte udearealer mere selvom det måske blæser.

Jeg vil i øvrigt også kommentere særligt ét høringssvar, som jeg ser som en meget stor trussel mod bynatur og biodiversitet.

By & Havns (BH) høringssvar /v Rita Justesen, Chef for Planlægning og Arkitektur

1. Det er bekymrende, at BH har den opfattelse, at rekreative faciliteter som kanoudlejning m.v. er med til at øge biodiversiteten. Det er der ingen videnskabelig evidens for skulle være tilfældet. Tværtimod, er de fleste menneskeskabte rekreative faciliteter IKKE gavnlige for biodiversiteten. Det gælder især når faciliteters tilblivelse ikke har haft fokus på biodiversitet. Det er ikke mit indtryk som uddannet biolog, og i øvrigt politisk aktiv i lokalpolitik, at rekreative faciliteters tilblivelse har haft nævne værdig betydning for eller fokus på biodiversiteten. Det har heller ikke været undersøgt af faglige kompetente personer. BHs påstand er derfor i min optik en værre gang vrøvl.
2. BH ønsker en lempelse i krav om løs jord omkring nyplantede træer. Det vil IKKE gavne naturen eller biodiversiteten. Tværtimod vil det give træerne væsentligt forringede levevilkår hvilket bl.a. vil føre til ekstra udgifter til udskiftning af træer som er døde af dårlige vækstvilkår eller generelt mistrives. Hvis kommunen giver efter for denne lempelse, så er det min faglige vurdering at man ligeså godt kan undlade at plante træer overhovedet i de nye nyudviklingsområder. BH havde mulighed for at tage højde for dette med rettidig omhu, hvis de virkelige ville den grønne bydel. For mig og se handler BH primært om maksimal profit på byggegrunde, bla. For at financiere den nye metrocityring.
3. Det virker som om at BH mener at tætte byggerier gør dem bæredygtige. Det må hvile på en stor misforståelse, da bæredygtigt ikke nødvendigvis er tæt byggeri, og normalt måles bæredygtighed på andet end om byggeriet er tæt. BH kunne have gjort vejene bredere og dermed gjort det muligt

for både ledningsforsyninger og rødder har tilstrækkelig med plads. Hvis Berlin kan prioritere træerne i byudviklingen, så kan BH vel også?

4. BH har en forventning om at der skal plantes en del træer i nye byudviklingsområder som Nordhavn. BH vælger nok den læsning som er billigst, nemlig små træer. Magasinet Monocles har de seneste par år givet priser til København som en af verdens bedste byer i verden. Det som trak ned, og vil gøre det i årene fremover er netop alle de generende byggerier og at man bør plante større træer som ikke blot er "pinde" hvis København skal have en god chance fremover ifm. vurderinger af verdens bedste byer.
5. Jeg vil iøvrigt minde BH om at Københavns Kommune har i en meget lang årrække ikke prioriteret eksisterende velvoksne træer da man mener at det er dyrere at bibeholde frem for at fjerne og erstatte, ud fra de kriterier som Københavns Kommune måler på, og netop ikke tager højde for de økonomiske fordele, velvoksne træer kan give befolkningen, så som CO2 binding, og optagelse af forurenende partikler, og ikke mindst deres evne til at mindske effekterne af voldsomme vejrhændelser fx. Skybrud. Og sidst men ikke mindst træernes egenskab i habitater for dyr som netop er med til at øge biodiversiteten. Dette er nemlig videnskabelig påvist et utal af gange, og kildehenvisninger er derfor unødvendige.
6. Det leder mig frem til at slutte af med, at træpolitikken bør gælde private grundejere såvel som offentlige. Private fjerner mange træer på deres egne grunde, men man glemmer også, at fjernelse af beplantning og træer kan være medvirkende til en forværring af effekterne ved skybrud enten hos dem selv eller evt. Deres naboer. Der er ikke tilstrækkelig kontrol med fjernelse af beplantning og habitater på private grunde, og efterfølgende anklages kommuner for ikke at gøre nok for at undgå skybrud eller hjælpe grundejerne.

Hermed afsluttes høringsvaret og det er mit håb at Kommunen vil tage punkterne til efterretning så de kan indgå i god og fremtidssikret handleplan om bynatur. I dette høringssvar er der et par gentagelser, men det er gentagelser af punkter jeg som biolog og fagperson mener er meget vigtige for at handleplanen reelt kommer til at handle om bynatur og ikke blot rekreativitet og muligheder herfor.

Alt i alt hilser dette tiltag meget velkommen, men der skal arbejdes mere med indholdet og målsætninger. I den forbindelse vil jeg meget gerne stille mine faglige evner til rådighed for Kommunen, kontakt mig venligst hvis det har interesse. Jeg er interesseret i en grøn by med plads til naturen og truede arter samtidig med at der er plads til rekreativitet uden at det skal genere de nærmeste naboer. Det bør vi alle kunne blive tilfredse med.

Med venlig Hilsen

Tom Manczak, (Biolog, Cand. Scient)

Nordbanegade 4, 3tv

2200 København N